

ایڈیٹر وہبشیر عبدالجفیظ الکریم پرنٹنگ پریس پبلیش باغ کوئٹہ خان شہیک کرسا بیورو آفس 302 قہرؤ فلور یونیورسل پبلیکس فیز 1 جناح روڈ کوئٹہ خان تالان کرے

09 ستمبر 2026ء

شونداری ناویدن

شوندار آراج آتا شونداری ناویدن داپاننگ کرداقلک روایت غنئی کریر، داقلک پوسکن آرجان آتے تینا ئی کرسا اوقا ملک اٹ آسرائی تیکن شعوری کسرکشار۔ ہندن شوندار آادب آتابایت ہم ہندا خیال مونی اتنگ کرداقلک روایت غنئی ءدوئی کریر وپوسکن آرجان آتے دوا ہلسا پوسکن آمزل آسکان سرسر۔ سانس اینو اخص شون بلکنے، اونا شونداری ناسوب ہم روایت غنئی گوندنگ۔ سانس نا ہنداوی فلسفہ غانے اگرداوتی وڑاٹ اینو ہم دوئی لکنسا ہنوس تو اینو ناہند غنیون نادوراناہند غ زیات شوندارمنگ کوتک۔ ہندن راجی پڑا ہنداوی راجی زنداناروایت آتے اگردا اینو ہم دوئی لکنگے تو ہجاز آ آسرائی تیان دو ہروئی نمک۔ نوشت نا پڑا ہم ہندا فلسفہ ءکاریم اٹ انگ مریک، کردا گہ بنائی ٹھنٹی دروشم آتے اینو ہم دوئی لکنگے تو لوز اوقا معنہ غانا سرپندمنگ لس ہند غ ناوس آن پشن مریرہ، و اقلک ہیرہ منہ ہند غ نامیرات مریرہ۔ ولے براہوئی ادب نا پڑا آدا روایت غنئی و پوسکن آرجان آتے کسرتنگ نا وڑک ختنگہ۔ دا ہیئت ہم راست ء کردا بولی ء پاروک آبلوچ راج ہم تو تینا روایت آتے انگ کن تیاراف، وداپوسکن آشوندار آدورائی ہرا روایت آتا پلہ ءخت توروئی کس، اودے یلک لنگانے، و ہراڑے روایت غنئی نا گرج ء، اوڑے روایت آتھون سیتے ہندن گنڈوک ختنگانے، کردا وڑاٹ شونداری وپوسکن آدورانا آسرائی تیان فاندہ ہرفنگ کن گیک

فلسفہ لادریٹ

اس ہم ودی مرک آچنا غانبارنت دو خلک ہرادے اینو کپہ مخلوق لادریٹ پانگ دافلسفہ ءمستیکو فلسفہ پانگ۔ کیرہ، فلسفیانہ دیل نوشت آتاہم و مستیکو فلسفہ دیل اک: دنگ ء کچ کنگ داخدر مشکل اف دافلسفہ برکلے نا ودی منگ آن گڈ افنے ک غٹ نظریہ غاک عینیت پستی ودی مس، ودانا ہنداوی آتھور داسے ومادیت پستی نا اراہلش ء۔ دا وڑاٹ ہیرک مادیت پستی نا تیوی دیل آک سرسہب ختگرہ۔ گڑا خواسنگ آن گڈ ہندن لنگ کردا ہند غ ءسوج خلیوک آلف لہجی کردا مادیت نئے تینا پلیراٹلیک ولے حالیت آک داخدر دسٹر افس دنگہ نن ’لا‘ نفی نا کلمہ ءمونی انیک، ’لا‘ نا لوزی مستی معلومداری کریں۔ جدید عینیت پستی پاری برکلے آبار راست پاروک اکل، بلکن دن انگ ہند غ آک تینا خیال آتے کچ آن زیات بھلن مونی اتیرہ۔ اوپوسکن انگ اصطلاح تے کاریم اتی اتا کنفیوژن تالان کیرہ۔ تاکہ دا خیال آتے سادہ انگا ہند غ آک اسہ جدید فلسفہ اس سرپر میر۔ نن مستی مخند کرن فلسفہ نا اراہنداوی آسوج آتا درندی ءتنگ کینہ۔ ہراک تپوئی وڑاٹ اسداسے ء، دا اراوندی سرجم وڑاٹ اسل پاش ء، ہراک تین پتین اٹ اسہ ایلو تون حمیزہ کیرہ۔ ہڑومیکو کرن اسکان قلفظہ نا اراش نسر، اسہ کنڈ ا مادیت پرست آتا دا پانگ کس کہ مادہ نا خیال آتین پشن وجودتنگ ارمیکو کنڈ ا عینیت پرست آک نسرہ، ہراک تینا روحانی سرکڑہ برکلے آبار مادہ نا وجود ءمنوس۔ اودا پاریر کہ مادہ ہیرہ نئے ٹی بلکن نادماغ آتیتی وجودتنگ۔ دا وخت اسکان سانس اتی کچ آن زیات شونداری لہے۔ اوروحانی خیال آتے زور و ہیر سرپدمنگ آہندا ورائی اسہ پین فلسفہ

ختنگک۔ ہندارویہ براہوئی ادب نا پڑا ہم ارے۔ دا کل رانگی تے متخین اٹ اینو نا نوشتوک امنا تو کیک، ولس مجلس آتیتی اونا گپ و تران نا سر حال آک ہم مدام ہندا مریرہ، ولے رانگی عمل نادنیائی دا وڑاٹ پچ لکنگ۔ براہوئی ادب اتی تینا ئی گری ونگی نا ہندا و آ اینو ہم نا حق نا جود تین پتین ءسفت لکنگ، ردا نگا رویہ غانے راست پک کرفنگ کن ’ناوید‘ آتین کاریم ہلنگ نا چرجوئی اینو ہم برجاوے۔ ساڑی شوندار آدورائی ہراڑے راسلنگک بچ ڈکنگ مضہ، ولد اہم ہمو ہند غ آتابیتا کتنگ، ہراکل لوزاس ہم نوشیتکتو، یا ہرا فتا وڈا آن بولی فاندہ غان زیات نئخان ہرینے۔ دا اینو ہم نوشت وکاریم تے ہنگ نا جاگہ غا حثیت ء ہنگ، وشر فتنگ کن نوشت وکاریم تے آخا بلکن گریڈ وحثیت ء فارمولہ جوڑ کنگانے۔ دارانگی ء براہوئی ادب تون گنڈوک کل نوشتوک وخوا نوک آک امنا ہم کیرہ کہ ننا ادب راج آن خوک منگ کتنے، دا ہم پاننگ کہ ننا بولی ٹی چندی صنف آتیا مروک آکاریمک ہیرہ ہورتیا سب مریرہ، دا ہم امنا کتنگک بولی ہمسائے بولی تیان پدتموک ء، ولے دا کل آن پد ہم نوشت وخوان تون گنڈوک ہند غ آتابایت ہیئت کنگ یا اوقا کاریم تے کم یا زور پاننگ نا موکل ختنگک۔ داپاننگ کہ براہوئی ادب ہندن شون بلوک اف، ہراخس کہ گرج ء، ولے دا ہیئت ءس ہند غ اسکان سرکنگ آخو کتنگ۔ ہندا ہمورویہ غاک ء، ہراہنے روایتی پاننگ، و ہندا روایتی رویہ براہوئی بولی وادب ءنخان تنگ ناسوب سنے، ودانا شونداری نا کسر اٹ کل آن بھلا اڑاند ء۔

کیک، وداکان ہیرک کتاب جدلیاتی مادیت رانہر پارکس لینن ایشنگس اٹ داسر حال دوئی منگ کیک۔ دا حالیت خن تا مون آختنگ، کردا اوقا پاش انگا دروشم تے چاند ولے دافتا رانگی ء اسل تپرون۔ اوقا وڑاٹ نن تینا حواس نا ملک اٹ گڑا ءخت کیند و محسوس ہم کنگ کینہ۔ اوقا پشن نا ظاہری آ بجز وسانجی آ دروشم ء درست کنگ مریک داپاش انگا دروشم ننا سوب آن وجودتنگ و فلسفہ بابادی اٹ داسے گڑا ننا سوب یا خاطر آن پاننگ۔ ولے نن گڑا ء سیتے آن جتا تیت پاننگ کپہ۔ لادریٹ پرست آتا خوک آ عینیت پرست و مادیت پرست آتا مثال ہندن ءدنگہ اراہند غ مریرہ ہرائے ٹی اسے خرن واسٹ اس تاخصن ءچنگک پینانے و برف اتی چرینکس برف انا رنگ آشرہ کرسا کیرہ۔ گرج دا گڑا نا ء کردا علم ہم تغرہ، ولے ہڑدوسر آک تا داسے تینا وڑاٹ ہررہ، و اوتیت اصل برف انا ساخت ء چانگک کپہ، اتنے کرداقلک تیت چشکک پینانو۔ داگوٹرا انگا دیل آک لادریٹ پرست آتا نسرہ۔ دافلسفہ نسرکڑہ غاک: دافلسفہ نا اوسر سرکڑہ 1711 ء غان بلیس 1776 ء اسکان کاک لینڈائی ہیوم نسرہ۔ و 1724 ء آن 1804 ء اسکان ہڑنی ٹی کانت کس۔ ہڑدوسر فلسفیک مادیت و عینیت نا نیام اتی پک وٹا ء تو ننگ نا کوشت کریر، نن ہیوم نا دیل آتین دا وڑے اسہ روشاع خیال اس مونی انگ نا کوشت کینہ۔ ہراناپاروات لینن تینا کتاب ”میںٹرل اینڈ امپیر یوکرٹرم“ اٹ ذکر کینے۔ داکتاب اردو ٹی تجرئی انتقاد نین اٹ پنی ء، ومارکیٹ آتین دوئی ہم منگ گڑاٹ اسہ تعلقداری اس جوڑ کے۔

بے چس بے کسر

وحید زہیر

ہر ہند غ اونا درنجوک آفونو نا سفت ء کیک یا اوڑتون بات کیک کردفونو نا خناٹ۔ بس او ہند غ بال کیک۔ ای ارمو ہند غ آتے ہم خناٹ ہراکل اسہ بھلو دیوان اسے ٹی بچ بلکو، ہراقم دیوان چٹانے گڑا ہنا نو ہمو ڈاٹس آ سلیسو، اسہ بھلوراہشون اسے آخار تینا فونو ء بلغیو، و پدا فیس کب آ اودے شافانو۔ دا اسہ شونی سنے نا عادت مرے تو پین گڑا سنے، ولے داسے ڈنبرئی کن کاریم اٹ انگ، تو اوجتاء گڑا سنے۔ مست اسہ منصب اسے آسرمنگ کن شاگردی کنگا کرد، کتاب داخبار ءتے پو آبار چنگا کرد۔ پٹ آتے جین کنگا کرد، گڑا کلمہ سنے اٹ کس تینا مشا وخت اتی سرسہب مکہ۔ ولے داسہ اسل دن اف، پوسکن آ ٹیکنالوجی حالانکہ گڑا سنے

افضل مراد

چاہدہ کہ ای داسہ شاہو آن ہیرس ریٹگ کپہ۔ کرارکرار آنا مہرانا کسہ شاہو نا تینائی ودرتی تسکان ریٹگ۔ شاہو ء داسہ کنا چرت ہرنے۔ وادو وارا ورا کتے تینا خیال ءتنگ نا پارکیرہ۔ شاہونا مہرائی کہک کن کن گراس مرو۔ شاہونا لمد اوقدنا سوب آن بے کچ فریشان و نا جومزس۔ شاہونا ماما اوقا آرا غا بس و اونا لمد ء بھاز ترندی اٹ شاہونا مہر ء خاہوت نا شان وشر ف ءلٹا کنگ نا شغان بیجور کردے و شاہو ء منہ جواں شامات ہم سٹ نس۔ شاہو نا لمد پارے کہ ہمو ء پان کہ اوشاو کن تینا اوالا تے رانی کے۔ ماما دہیت آ پین ترند وخر کردے۔ و پارے کڈن ہم منگ کیک، داسرن تینا مسن تے مہرو مہیت نا پین ابرام ترساکرین، تو ننا شان وشر ف مش تا مریک۔ دا وڑاٹ اسل منگ کیک۔ ماما دہیت آتے کردے و پیش نما۔ شاہو آ دغار تین مس۔ لمد مسر ء غم

ہراقم کردا کناڈ آبر اڈ تو پین بچ اس خنوط، اوٹنی نت تان کاٹم اسکان تینا کنگ نا اسر مال اس کس۔ ای کشیدہ کاری نا ادارہ ٹی تینا بلوچ کشیدہ نا کسب کاری تا کاریم تے دنگ انگ نا وخت آ شاہو ء خناط، اوگد کاٹم اصل پڑدہ ٹی بسکہ۔ ای سینر اتی پارٹ ناٹم کاریم کیرہ، و دا وڑتو اورتینا میڈیکل نا کاریم تے ہم کرسا بناند۔ شاہو منہ دے اتی کتے مہرانا معنہ غا تون درتی راستی کرفیس۔ او ڈا بخت خونا کے، جواں ء جواں ء مشر جفیک۔ کتے آخوشط وکچن ء چنٹی نوشتہ کیرہ۔ او کشیدہ نا چندری ذیل انا وڑک جوڑ کنگ کیرہ، ہندا خاطر آن اودے آرڈر ہم زیات ریٹگا کہ۔ شاہو غٹ آن ڈکوئی کن تون اوڑدہی کیرہ۔ نن آجبت نا ڈٹ وڈول جوڑ کیرہ، او استا داس منگ خواہسکہ، وای ڈاکٹر اس۔ نا مہر یولان نا مش تیتی شپول کیرہ۔

گوٹرا انگا اوز آتیتی پاو کن گڑا نا نیام اتی دا وڑاٹ میرہ، ہرا وڑاٹ اسہ سینا سنے ٹی نن اسکرین نازی آ ساڑی گڑا نا سریدی مریک۔ ولے ہراڑے کس انا پد ء لہجی کہ اسکرین نا پڈان بچ اس اکل۔ ہیوم خارجی دنیا نا آرموند ء کرسا دا نوشتہ کیک کرن اگردا معلومداری کین کہ نادماغ گڑا ء ہرا وڑاٹ چاک تون؟ دانا سوب دماغ نا تینا جہانا ودا کردی یا داش منگ کپک یا اسہ خن تیان چپ بے ما ءروح اسے نا خیال ءتنگ یا وڑاٹ زیات اسر بے ساء سوب اس؟ اینو نا ساڑی وخت اٹ نئے چندری ہند غ آک ریٹگرہ ہراک مادیت و عینیت نا حمیزہ ٹی ہیرہ مادیت ء گمرہ کردک آلفظہ پارہ۔ مادیت نا دابندا اصول ء رانگی چانگ مریک ولے مہر وک آک دا نوشتہ کیرہ کہ مادیت نا غٹ آن زیات است ء پخوک آدا عیب ہیرہ اسہ فروضہ یا خیال اسے نا کچ اٹ شعور ترک آ معرفتی تیا ویدر ہارخون آتا بارواٹ پورو سریدی دوئی کنگ کیک۔ دا وڑے نن تدوک ء اسہ ہجاز نریان و ریفوک ء نظریہ سنے تون مون مقابل مرینہ۔ ہرانابابت مخلوق اتی است خوابی اصل ہجاز ختنگ۔ تاریخ نا ڈول اٹ فلسفیانہ نظریہ غایتی دانا چندری دروشم آک ریٹگرہ، نا خوار زاری تے ٹی دابمو ہند غ آتا خلاصہ ء، ہراک بے کنڈ ہلنگ ناچینا بخت غلیہر و تینا بے ہموہ انگا خب ء سانس نا کبوتی تا پڈان ڈکرہ، نئے دا ہیئت انا

مشکل کریںے۔ ولے نن گڑا سنے روح اتی ہیٹنگ آن تر نہ، کردا مشکل

ءکاریم اسے۔ گڑاٹن آسان ء کراس پٹدہ۔ مست برام اسکان سرمنگ کن چناک ادی ادی کریرہ۔ داسہ ادی ادی نا گرج اف۔ بس برام آز وڈا آن زوسر مروئی ء۔ بادشاہ برای پانگونی ء۔ ہرا وڑاٹ برام نا ہموچس سلتنے۔ برام ہم ملہر اس جوڑ سنے۔ آسانی اٹ بادشاہ جوڑ منگ آن بادشاہی نا اوقد ہراڑے معلوم مریک۔ ہندا سوب آن رشتہ غاک درواٹ پچ اینوزور ء۔ اگردا کس ء گڑا سنے ناروح ء پدہ مروئی ء، گڑا اوڑتون روحانی تعلقداری اس گنڈوئی مریک۔ اونا تھئی پتر یگونی مریک۔ اوڑتون جواں ء وخت اس تدیقیوئی مریک۔ گڑا ہند غ اسہ ہندا سے آسرمنگ کیک۔ ☆☆☆☆☆

کرے و اسٹ تس، شاہو لمد نا است ء پوڑ وکرے۔ ننگان فون انا غنئی لکسا ہنا، ولے شاہو اینڈ کتو۔ ماما نا ہیئت آک اونا بابادی اس شپول کرسا ہنا۔ داسہ اودے فیصلہ کردوئی کس کہ مہرانا پت ء برجاتے یا خاہوت نا شرف انا۔ سہب اتون بش مس تولمد کلام پاک نا تلاوت ء کیرہ۔ شاہو چا کرے ایس، ولمد ناخوک آٹوس۔ لمد اونا کنڈ آبر وادست اٹ پارے کہ مسر نا است خواہی زیات اہم ء، اوانا گت کلام پاک ء ہرنے و مشر نا کاٹم آخشا سوج کردے۔ شاہو، جانی ٹی زاہد تون مہر کیرہ؟ شاہو سیتے تو ننگ کتو، و لمد نا لڑدک آدوتیتی ہلسا پارے: ”آخا ای زاہد ء درست کپہ، اوڑتون کنا بچ ء تعلقداری اس اف۔ ای اودے درست کنگ ہم خواہرہ۔“ لمد آسنده اس کشاد کلام پاک ء ہڑا سخا، و شاہو ء غم کرسا خدا نا شگر ء ادا کردے۔ کہ خاہوت نامز وشر ف بچا۔ ☆☆☆☆☆

پشن منگ المی ء، ہرا وڑاٹ سانس اوکل ہندا دے رانگی سرپندمرہ۔ و لے اوکل روکننگ نسر، اینو سانس ولے او بچے ہجاز دا ودی کیرہ کہ سانس ہیرہ پاش انگا دروشم آتا باروائی ء۔ ہندا سوب آن داپانگ منگ کہ اصل اٹ حققی مادہ غان ہیرس پین بچ ء گڑاٹ ساڑی اف، بلکن دا ہم پک اف کہ مادہ ساڑی ء۔ ہند غ نا ملی دا بارواٹ بچ اس پک تپک، و ملی ء ولدا ہم غلط۔ دا وڑاٹ لادریٹ پرست آک پارہ کن پک تپدہ کہ قتل آن انگ نا پین حالیت آتا تعلقداری ء، ہیرس پین وڑدن کہ مذہب یا ایمان نا لادریٹ پرست آک نئے دافنے چانگ نا کوشت کیرہ و نئے دن انگا حالیت آتا شرہ کنگ ء جواں سرپند مریرہ۔

فلسفہ لادریٹ ءچپ کنگے:

غٹ آن مست تینا ہیئت ء راست کنگ کن مادیت پرست آک نئے ہیرہ سانس ء کاریم اٹ اتیرہ بلکن پستی نا سہ ہندن ء دروشم اسے، ہراقا غٹ آن بھلا کوشت داسے کہ عینیت پرست آتے خاترقن و نئے مذہب تون بدلی تھن۔ لادریٹ اسر بے حیا ء مادیت پستی اسے۔ داسمیکو فلسفہ سانس اتی ہیرہ پاش انگا دروشم آک ختگرہ، واونجید اوتنگ ء کہ سانس نا کڑمب انگا غایت آتازی آ شکر ی ختگے، او سانس ء جواں پانگ آن نئے ٹورک۔ گڑا او چانگ سرپندمنگ یا شونداری اٹ کس اتون مک کنگ ء غلط ءے فاندہ پانگ۔ عینیت پرست آک پارہ مست انا ہند غ آک دے ہر ہیر گڑو خنار، و

(برجا ء)

